

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre 5 frt — kr.
 Hat hóra 2 frt 50 kr.
 Három hóra 1 frt 25 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal küldhetők.

Éves számok 12 kr-ával kaphatók
 a kiadóhivatalban

BARSA.

HIRDETÉSEK.

Négyhasábos poszt-sor egyszeri közlésért 7 kr.
 kétszeriért 6 kr, többszöriért 5 kr fizetendő.
 Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr

A nyiltérben:

minden négyhasábos garmond sor díja 15 kr.
 Velünk összekötöttesben levő hirdető-írdők, elő-
 fizetőink, vagy a gyakori hirdetőik tetemes díj-
 kedvezményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) küldendők.
 .. Kéziratok vissza nem adtnak ..
 FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen: hetenként egyszer,
 — vasárnap reggel. —

A hirdetéseket, előfizetéseket s a reklamációkat a kiadóhivatalba:
 (Takaré- és Hitelintézet épület) kérjük utasítani.
 A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

A lévai főgimnázium.

II.

Minden kornak megvan a maga tennivalója. Az előbbi időknek feladata volt emberbaráti intézetek alapítása vagy kibővítése, és ebbeli kötelességüket elődeink dicséretes buzgalommal végezték.

Nekünk, epigonoknak, feladatunk ezen intézeteket nemcsak aláhanyatlani nem engedni, hanem a lehető legnagyobb virágzásra emelve gyümölcsözővé tenni. Oseink fegyverrel, életök árán, mi ésszel és munkánk eredményével, pénzzel szolgáljuk a hazát. A lévai főgimnázium felvirágoztatását egy alumneum (tápin-tézet) megalapításával reméljük egyelőre biztosítani szegénysorsu, jóviseletű, szorgalmas növendékek számára. Ez fogja maga után vonni egy nevének megfelelő konviktus felállítását vagy nosabb szülők gyermekeinek.

Az alumneum eszméjét már régen felfogták és megvalósították a Léva körül fekvő tanintézetek. Tápin-tézet van már Selmezbányán (kettő), ugy szintén Kőrmöcz- és Besztercebányán, valamint Trencsénben is. Nyitrára a sok ösztöndíj édesgeti a tanulókat, míg a nagy-szombati konviktusban fizetéses és ingyenes helyek vannak a tanuló ifjúság számára.

A lévai főgimnázium épen azért van alapítva, hogy itt a tótság határszélén propagandája, költőfészké legyen a magyar nyelvnek, a magyar állam-eszme megszilárdulásának, kohója legyen a hazaszeretnek.

Már pedig ha az említett tanintézetek épen ezen felvidéki tehetség tanulókat szívják el tőlünk, mint ez kézzelfoghatólag tapasztalható, akkor a lévai főgimnázium alig töltheti be eredeti rendeltetését, mert szám- és tehetségihiány áll be a tanulók közt, holott a szegényebbek gyámolításával,

az alumneum felállításával, ha nem mulja is fölül, legalább egyenlő színvonalra emelkedik az említett tanintézetekkel.

A város érdeke, szellemi és anyagi emelkedése teszi kívánatosná tehát az alumneum létesítését is. Ne álljunk meg a féluton. Lévanak gyönyörű fekvése, egészséges levegője és számos olyan előnye van itt a kis magyar síkság végében, a minőket akárhánynagyobb város nélkülözni kénytelen. Városunknak ezenkívül nagy jövője van, ha saját érdekét jól átérvé, elérhetetlen vágyak, szertelen politikai aspirációk után nem áhitozik, hanem a fennálló törvényes rendet hazafiúi kötelességgel igyekszik fentartani.

Nem volt elég csak megteremteni a főgimnáziumot, jövőjéről is kell gondoskodnunk. Ösztöndíjak nincsenek ezen intézethez kötvé, melyek talán hozzánk édesgetnék a tanuló ifjúságot, magunknak kell olyan intézményt életre ébreszteni, mely 20—25 jó viseletű és szorgalmas tanuló élvelemze a gimnázium számára biztosítson, és még több széplelkű ifjuban táplálja a reményt, hogy hasonló erények mellett ezen jótétemény elnyerésére magát szintén érdemesítheti. Hogy mennyire felvillanyozólag hatna ezen intézmény a növendékek szorgalmának emelésére, a nemes vetélkedésre, a szülők iránti hála kifejezésére, kiknek munkáját a növendékek könnyíteni iparkodnának, azt bővebben magyarázni fölösleges.

Kikhez fordulhatnánk ezen nemes cél elérésében másokhoz, mint Léva város és vidéke nemeslelkű közönségéhez.

Számíthatunk ugyan az állam erkölcsi s talán anyagi támogatására is, mint a mely újabb időben fényes bizonyítékát adta és fogja adni atyai jóindulatának városunk iránt, a kérdés sikeres megoldása azonban csakis társadalmi uton remélhető.

A lévai főgimnáziumnak sorsa, tu-

lajdonjoga, valamint terhe is Léva város közönségén nyugszik; vezetése pedig a hazaszeretetről ismert kegyes tanítórendre van ruházva.

Léva város közönségének és a kegyes tanítórend böles kormányának kölcsönös feladata tehát: elhárítani mindazon akadályokat, melyek intézetünk fejlődését hátráltatják s törekedni oly mód- és eszközök megteremtésére, melyeknek segítségével tetemes áldozatok árán létrehozott középiskolánk feladatahoz híven kultur-misszióját minél szélesebb körben gyakorolhassa.

Léva város hatósága, képviselőtestülete vegye kezébe tehát főgimnáziumunk sorsát; saját kebeléből válasszon egy szűkebbkörű bizottságot, melynek — mint a képviselőtestület szakosztályának, megszabott hatáskörrel — feladata legyen: az intézet gondozása, az igazgatóság támogatása, s az oktatásügy fejlesztése mellett a tanárok és tanuló ifjúság érdekeinek megvédése.

E bizottság a gimnázium igazgatóságával sikerrel működnek az alumneum létrehozásában is közre.

A gondviselés számtalan viszályok, szenvedésteljes, de dicső mult után szép jövőre tartotta meg városunkat. A mint a multban védőbástyája, kulcsa volt Léva a felsőmagyarországi és különösen a bányavárosoknak a törökök ellenében, ugy a jelenben zászlóvivője a magyar nyelvnek, a magyar kultúrának, a tiszta magyar érzelmeknek.

Ezen hivatását Lévanak egy pillanatra sem szabad feledni. És mivel nagyobb jótéteményt emberrel nem tehetünk, mint ha elméjét hasznos ismeretekkel gazdagítjuk s egyszersmind szívét erkölcsileg nemesítjük, karolja fel a város az alsó és középosztály szegény, de erre méltó ifjainak kiképzését; de nemcsak a város, munködjék közre egyesült erővel a vidék is, mely Lévat ismeri el központjának s jövője iránt lelkesedni és tenni tud is, akar is. A jótétevés már magában

véve nemes cselekedet; vagyunkat önként osztani meg a szűkölködőkkel, ez az igazi kommunizmus. Ujabb tápot fog szolgáltatni ezen buzgalom a polgárok nemzeti érzelmeinek felgerjedésére és nem engedi hamvadásnak a hazaszeretet zsarátnokát, mely a multban oly hatalmasan lángolt, hanem a nemes lelkesedés hevében újra fellendül s hasonló humánus tettekre fogja buzdítani a messze utókort.

Protekczió és közvélemény.

Irta: Roszulegh Tivadar.

Alig van szó vagy fogalom, melylyel az emberek több visszaélést üztek volna és üznének még ma is, mint ezzel a szóval: protekciój.

Hiába van tele minden ember szája az egyenjogúság nevével, hiába van száz meg ezer törvényünk az egyén jogainak biztosítására s az elnyomás gátlására, mégis csak mindig és mindenütt a protekciój a fő.

Mit használ a tanultság, képzettség, tehetség, józanság és becsületes munka? Mindezekért fődözi a kegyeltek a protekciój széles palástja, melynek redői között annyi önzés, hiúság és tudatlanság megfér.

A protekciój soha oly általánosan elterjedt nem volt, mint ma. Mintegy megveszekítette egész társadalmunkat, erkölcsi világunkat, gondolkodásunkat. Élő szörnyeteggé fejlődött, mely sokaknak nyomorúságát és nem ritkán romlását okozza. Másutt is van, mindenütt van protekciój. De hogy az annyira állandó és mindent kizáró mértékül tekintessék az egyének megítélésében és becsülésében, hogy szinte kiöli a bizalmat, meglankasztja a kedvet és veszni hagyja a munkaöztönt, ez csak nálunk lehetséges.

Pedig ez nem jól van így, ennek változnia kell.

A művelt társadalmak protekciójája, minden becsületes ember iránt, annyira hiányzik nálunk, hogy itt leüthetnek minden pillanatban, akár physikailag, akár moraliter. Nem becsüljük egymást, nincs meg az egy-

TÁRCZA.

Garam-Szent-Benedek.

A garam-szent-benedeki templomnak mult hó 29-én történt harmadszori felszentelése alkalmából időszerűnek véljük vármegyénknek ezen árpádkori emlékével behatóbban megismertetni lapunk olvasóit, s ez okból a „Budapesti Hírlap“-nak ma egy heti számában, dr. Körösy László avatott tollából erdőtárczazikk nyomán adjuk e közleményt.

Ereklyeszámba mennek nálunk az árpádkori építési emlékek, melyeket a viharos századok esodálatosan meg tudtak menteni.

A szent-benedeki monostort és templomot, Knauz Nándor kutatásai szerint, még 1075-ben alapította Gejza király. Az ősi templom felavató ünnepségén jelen voltak a királylyal mindazok, kiknek nevei az alapítólevél záradékában benne vannak, tehát a király öcsese, a dicsőséges szent László hercege és Nehemiás esztorgomi érsek is többi között, a ki a fölszentelés szertartásait végezte.

A szép templomot az első veszedelem a tatárjárás idején fenyegette, midőn a közelfekvő Selmezbány és Bélabánya városok elpusztultak; de ha szenvedett is a monostor és a templom, mégsem jutott az enyészet sorsára, mert nagyrészt sértetlen maradt s a monostor okiratai sem veszték el.

Elkerülte a pusztulás veszedelmeit akkor is, midőn a XIV. század elején a felső-

magyarországi kis király, trencsényi Csák Máté az érsekségnek a monostor területével határos Berzeceze várát fenekestül fölforgatva, minden épületét irgalom nélkül romba döntötte. A garam-szent-benedeki templom ekkor is kiállotta a veszélyt.

De végre is diadalmaskodott rajta az enyészet. A viharos századok romboló szeleme gyújtó fáklyával a kezében megjelent a szép benedeki monostorban. Égnek meredező kormos romok, üszkös tornyok, elhamvadt oltárok maradtak utána. A XIV. század végével a templom bomladozni s a bolthajtások oszlani kezdtek s kellő gondozás hiányában az ősi egyház, mint a kihalt Árpád-ház árva hagyatéka, teljes pusztulásnak indult. VII. Ince pápa 1405. nov. 2-án kelt levele már a romokba dült garam-szent-benedeki templomról siránkozik.

A templomot azonban a Benedek-rend annyira-mennyire helyre tudta állítani, hanem a kifosztott monostor ujjaépítéséhez már nem volt elég ereje. VII. Ince pápa ekkor Konrád apát kétségbeesett panaszára a hivatott bucsuengedélyezéssel adakozásra és segítségre szólította föl, különben a szerzet kénytelen lett volna a romokba omlott ősi monostort elhagyni.

Néhány évtized mulva, 1435-ben a husziták jelentek meg a benedeki vár alatt s azt rövid, de heves ostrom után be is vették. A templom ekkor is szenvedett, de a lángok csak a tetőt hamvasztották el, mert mint az 1438-iki apátválasztás tanu-

sítja, az ősi templomban az istenítiszteletek zavartalanul folyhattak tovább.

Nemsokára azonban nagyobb baj érte Kőrmöcz, Zólyom, Ujbánya és egyéb bányalakosok részéről, kik fegyveres haddal támadták meg a monostort és azt felgyújtották. István apát 1442. febr. 22-én kelt levelében fájdalmasan panaszkodik Szt.-Benedek szomorú sorsáról. A monostor pusztulásának ekkor politikai okai voltak. A bányavárosok ugyanis Erzsébet királyné pártján Giskra kapitány vezérlete alatt állottak, a monostor pedig Ulászló érdekeit szolgálta.

A hamvaiból ismét föltámadt monostort ezután már védőfalakkal és bástyákkal látták el, ugy hogy 1452-ben, V. László idejében, már „Claustrum fortificatum“ gyanánt szerepel.

1451-ben rövid időre, Szalkai Mátyás várnagy árulása folytán, Garam-Szt.-Benedek huszita kézre került, de Hunyadi János csakhamar visszavivta és visszaadta a kizavart rendnek. A huszita mozgalmak alatt Benedeknek többször is sorsa volt ez a gazdacserélés.

A régi templom és monostor akkori állapotáról semmi adatunk sincs, de valószínű, hogy a folytonos villongások és ostromok között csak szenvedhetett.

Hunyadi Mátyás idejéből annyit tudunk, hogy a templomot 1483-ban újra fölszentelték, a miből azt lehet következtetnünk, hogy az apátok, a mint a monostort visszakapták, rögtön hozzáfogtak az ősi templom helyreállításához. A fölszentelést

1483. július 11-én, pénteki napon, Thuroni (de Thuron) Mihály milkói püspök és esztorgomi érseki helyettes végezte. Ő volt tehát a templom második fölszentelője.

A templom ugy, a mint 1483-ban elkészült, mai napig fennáll. Külseje ugyan annyiban szenvedett változást, hogy hosszú falát a XVI. században védelmi szempontból vagy négy méterrel fölemelték s az ablakokat félig berakták, de az ősi templom belső szerkezete változatlanul megmaradt.

A hosszú századok után azonban a háromszáz esztendő óta az esztorgomi főkáptalan tulajdonát képező ősi templomot még annyi viszontagság érte s az avatatlan restaurálók annyit rontottak rajta, hogy a főkáptalan a javítást 1880-ban elrendelte.

Ekkor, 1881. jul. 21-én éjjel nagy tűzvesz ütött ki a benedeki várban, mely a templom tetőjét, a tornyokat s a magtárnak használt főépület szárnyát egészen elpusztította, a harangokat elolvasztotta s a templom falait is tetemesen megrongálta.

A főkáptalan már most az ősi templom gyökeres átjavítását és ujtását határozta el. Storno Ferenc és fia Kálmán soproni műépítők tervei szerint 1882. ápril hónapjában fogtak hozzá a munkálatokhoz. A minden ízében magyar templom összes dolgát hazai erők végezték. Az üvegfestések Kratzmann Ede fővárosi műtermeiben készültek.

A benedeki vár, közel a csavargó Garamhoz, vaskos, sziklás halmon épült; ódon védő falak veszik körül, testes tornyok ál-

másban való hit, nincs meg a bizalom és a közösség érzete.

S van-e közvéleményünk? S ha van, lehet-e azt számításba venni valakinek? . .

Az erkölcsi közvélemény a társadalom erkölcsi élete fölött öröklik. Szemmel tartja a hivatalnokot, az egyént, magán és társas életében; tetteit följegyzí és azokért számadásra vonja; a hivatal, befolyás és tisztességnek valaki kezébe való tételénél az egész embert minden tulajdonával együtt mérlegeli, és a szerint ad vagy tagad meg valamit. Erről a közvéleményről mi legfeljebb óhajításainkban beszélhetünk. — Más társadalmakban a gyöngédség, finomság, nemeslelkűség az irányadó, az alapelv; nálunk a durvaság, nyersség, legázolás és erőszak. Nálunk mindenki iparkodik szinte öklözéssel a másiknak fölibe kerülni, még amannak letaszítása árán is; — mert hát: „A ki bírja, az marja!”

A közvéleményt irányzó, megállapodott erkölcsi elvek csak akkor jutnak majd mindenkinél köztudatra, ha a nemzet értelmebb osztályának, a lehető legszélesebb értelemben véve e szót, annyira egyformásított műveltsége lesz, hogy ez erkölcsi elvek irányának egysége lehető legyen. Addig maradni fogunk a régi állapotban: a kinek nagyobb szája és vastagabb arczbőre van, mégis csak az uszik legfölül!

Mostani állapotunknak egy rettenetes nyavalyája az atyafiságos és clique szerinti protekció, mely az élet minden körébe bevette magát. A rokonság vagy érdek utjánai összeköttetések mindig és minden helyen jelentékenyen szerepelnek az egyének értékének megítélésében és azok ügyének előmozdításában; de ha szerepelnek is, — inkább elrejtve, fűdőzgetve, mentegetve még önmaguk előtt is. — Nálunk ez a protekció nyíltan, szembeszökőleg, szinte bevallva történik. Az, a minek az emberi természet gyarlóságánál fogva csak megengedhető helye van a többi indokok közt a cselekvésnél, itt első és legfőbb indok. Mindenik atyafiságos kör, a melyeknek befolyása van, csak a maga emberét tolja előtérbe; s a mig ott csak egy embert talál, — addig nem megy máshová, nem törődik másokkal.

Mindenik ilyen pártnak saját körében vannak a legkitünőbb emberei; — a többiek mind gyarló, másodrangu lények. Innen van az, hogy sehol a pártfogolóknak olyan nagy értéke nincs, mint most minálunk. Egy befolyásos protegeur többet ér a legkitünőbb jellem- vagy tehetségűnél; ez ama nélkül éhen halhat, ha csak kitünőségei közé nem tartozik az is, hogy rögtön egy olyat tud szerezni magának, a kinek azután főbb szempontját és érdekeit elfogadja.

lanak őrt a falak mellett s ágyurés szemökkel még most is figyelmesen tekintenek a távolba. A vár az építészeti szabálytalanság festői változata. A lakásul szolgáló, bástyavastagságú falakkal épített emeletes házak s az óriási granáriumok összevissza vannak szórva s más és más tájképet nyújtanak a várról a legcsekélyebb nézpontra változtatása mellett is.

A vár mostani épületei közül azonban méltóságos harmóniában emelkedik ki az ősi gothikus templom, epedő fohászként égbetörő karsu tornyaival s szivárványfényt szóró, hosszú ablakaival.

Az ősi templom közvetlen szomszédságában ólálkodó kaszárnyaszerű csűröket egy kicsit tovább tolták s így most az árpádok ereklje a maga eredeti szépségével érvényesül.

A templom a középszerű nagysággal bírók közé tartozik. Hossza körülbelül negyven s szélessége husz méter. Tizennyolc ablakon keresztül szűrődik be a világosság. Minden ablaknak külön felajánlója van.

A templom történetét üvegbe festette Knauz adatai és Stornó rajzai után Kratzmann.

Igen érdekes a vérkápolna, mely a templom jobb oldalán van építve; itt őrzik Veronika kendőjének egy foszlányát, melyet Mátyás király Rómából kapott s a benedeki templomnak ajándékozott. A Vérekápolnába tizenegy kölépésű vezet. Ablakfényeit, melyek közül tárgyánál fogva különösen sz. Margit válik ki, Knauz Nándor ajánlotta föl. A díszes kápolna terjedelme mindössze harminczöt négyszög méter.

De nemcsak az üvegfestmények, hanem az oltárok is a magyar szentek kultuszát hirdetik.

Mindenütt pártok, csoportok, cliquek szerint történik a dícséret, ajánlás és kitüntetés; s a ki egyik párté sem, az nem számít, az kívül áll az életen és világon, az éljen a hogy tud, maga. — A dolog egészen divattá lett; benne vagyunk, szinte jól érezzük benne magunkat. A kik benne vannak, veszik hasznát; a kik benne nincsenek, sovároghva várják az időt, a mikor ők is bejuthatnak.

Ezen a nyavalyán is csak egy nagy, egységes, helyes irányú közvélemény megszülemlése fog segíteni; mely maga veszi kezébe az életnek és társadalomnak minden dolgát, megválogatja a maga embereit, itél józanon és igazságosan; jutalmaz és büntet nagyobb, általánosabb, igazabb érdekek és elvek szerint, s a hová keze előlegesen el nem ér, utólagos ítéletével szolgáltat igazságot, mely előtt a protekció keze ijedve elbuvik, mint a gyöngye és rossz lelkiismeretű lény az erős és igaz elől.

Kivonat

Barsvármegye törvényhatósági bizottságának mult hó 25-én tartott évnegyedes közgyűlésének jegyzőkönyvéből.

Barsvármegye törvényhatósági bizottsága 1889. évi szept. hó 26-án tartott rendes évnegyedes közgyűlésén az 1889. év végével kilépendő és időközben elhalt törvényhatósági bizottsági tagok választókerületenkénti névsorát következőleg állapította meg:

- A lévai kerületben kilépnek: Csekey Flóris, Huberth Vilmos, Gyenes József, Hévizy János;
- a nagy-sallóiban: Harsa István, Csery János, Pósa Béla, Dományi Béla, Guttmann István;
- a zeliziben: Udvary Jakab, Polyák Bonaventura, Eggenhoffer Ferenc, Hönig László;
- a nagy-kálnaiban: Salga András, Nagy Imre, Nemessányi Miklós;
- az új-barsiban: Vadász-Peterke István, Both József, Póka Máté;
- a vámos-ladányiban: Molnár Lajos, László János, Juhász László;
- a garam-szölösiben: Benkovits János, Spuller Gyula;
- a verebélyiben: Meszéna Lajos, Héteényi Károly;
- a hulliban: Futala Jakab, Dóra György;
- a baracskaiban: Szabó László, Lulicsek Izidor;
- a nemcsényiben: Rónay Kamil, Hajpál Péter;
- a nagy-herestyényiben: Baliga József, Rajeczy János;
- a nagy-szelezsényiben: Kabina Endre, Oszvald Lajos;
- a kis-tapolcsányiban: Meszko Mihály, Gergely Rezső, Kozlits József;
- az ar-maróthiban: Rakovszky Ferenc, Konkoly Sándor, Morvay György;

A díszes portálén a négy evangelista között a Megváltó szobra látható.

Restaurálás közben több freskót is találtak, melyeket vastag mészrétegek takartak el. Ezek a régiségek most az ősi templom legbecesebb régi emlékeihez tartoznak.

A Koháryak sirboltjában meglehetősen sok csontot találtak. Benedeken lakott a nyolczvankét éves korában elhunyt Koháry István gróf is, ki a XVII. század egyik legnépszerűbb költője volt.

A főoltár egyik pillérjének faragásaiba vannak foglalva a templom régi építői. Ezek most megdicsőülten nézhetnek le alkotásuk gyönyörű újjáteremtésére.

A főkáptalan nem kímélte az öt-hat éven keresztül tartó helyreállító munkálatok áldozatait s így a benedeki templom hazánk legpompásabb emlékei sorába került.

Tanulja meg benne a felsőmagyarországi tótság, hogy Magyarországon az új évezred küszöbén csak annak a nyelvnek, kultúrának és szellemnek van jövője és jogosultsága, melyet az Árpádok megalapítottak s mely ha szenvedett is annyit, mint az ősi benedeki templom, de azért nem rendült meg szilárd alapjaiban, melyen annyi nehéz viszontagság után már a pokol kapui sem tudnának diadalmaskodni, hanem feltámadt épp oly dícsőségesen és fényesen, mint az az árpád-kori templom, melyet nyolczszáz év múlva most szenteltek fel újra a magyarok Istenének.

Az idő.

Még te messze, messze késél,
Fut az idő gyors szökéssel.

Játszva száll a percz, az óra,
Alig áll meg egy-két szóra.
Gyorsan int már bucsuzóra.

- a szent-benedekiben: Rajeczy Rezső, Sztankay Kálmán;
- a nagymezőiben: Dr. Brach Ferencz, Ocsovszky Antal;
- a zsarnóczaiban: Tomcsányi Gyula, Rakovszky Mátyás;
- a geletnekiben: Mácsay Károly, Truszka Antal, Wolf Libor;
- a janolehotaiban: Holló Sándor, Zipser Lajos;
- a lutilaiban: Szlivka Gy., Dr. Ruffy Pál;
- a bars-szent-keresztiben: Kabina József, Vezel István, Szabó Gusztáv, ifj. Uskert Pál;
- az oszlányiban: dr. Hladny János, Lüley János, Hyross János, Kosztolányi Zsigmond;
- Körmöczbánya városában: dr. Bethlenfalvy György, Gyurgyik Gyula;
- a községekből: Schröder Károly, Szabady Gyula, Szabó Lajos;
- az újbányai kerületben: Thull Lipót, Vitkovits János.

Minek folytán az 1886. év XXI. t. cz. 34. §. értelmében a megnevezett választókerületekben kilépett bizottsági tagok helyébe a választások megejtésének napjaul október hó 17-ik napját tüztö ki a közgyűlés és a választási elnököket következőleg választotta meg:

- A lévai kerületben választási elnök: Csekey Flóris; a nagy-sallóiban: Dombay Vilmos; a zeliziben: Kherndl János; a nagy-kálnaiban: Szakmáry Endre; az új-barsiban: Benkovits Ernő; a vámos-ladányiban: Váray János; a garam-szölösiben: Mácsay Lukács; a verebélyiben: Pristyak Neit; a hulliban: Dióssy József; a baracskaiban: Ambró István; a nemcsényiben: Kittenberger István; a nagy-herestyényiben: Szirányi Sándor; a nagy-szelezsényiben: Konkoly Gyula; a kis-tapolcsányiban: Morvay György; az ar-maróthiban: Kosztolányi Aurél; a szent-benedekiben: Báthy Gyula; a zsarnóczaiban: Rakovszky Mátyás; a geletnekiben: Kachelmann Károly; a janolehotaiban: dr. Kiss Mihály; a lutilaiban: Mácsay Károly; a bars-szent-keresztiben: Vezel István; az oszlányiban: Kosztolányi László; a körmöczbányaiban: Chabada József és az újbányaiban: Petyko Elek.

Barsvármegye törvényhatósági bizottsága legtöbb adófizető tagjainak az 1890. évre összeállított névjegyzéke.

Barsvármegye törvényhatósági bizottságának igazoló választmánya mult hó 11-én tartott ülésében a törvényhatósági bizottság legtöbb adófizető tagjainak az 1890. évre érvényes jegyzékét következőleg állította össze:

- Bende Imre, Kelecsényi Ráfael, Gróf Breuner Agoston, id. Leidenfrost László, gróf Migazzy Vilmos, gróf Hunyady Kálmán, Thonett Ferencz, Liphay Agoston, Dóra Miklós, gróf Keglevich István, Szlavy József, br. Révay Simon, Foglár Lajos, Kazy János, Detrich Péter, Kosztolányi László, gróf Hunyady László, Varga István, Horn Jakab, hg. Odesealchy Arthur, Weisz Mór, Szirányi Sándor, Wiesing Károly,

Egy virág csak a te élted,
Szebb napját még alig élted,
Már is porba darva szél vet,
S tán előbb még, mint te vélted.

Bánni tudj jól az idővel,
Kétszer egy nap soh' se jö fel,
Sorsod egy a rózsatövel.

Még te messze, messze késél
Fut az idő gyors szökéssel.

Kersék János.

Október hatodika.

Az aradi vértanuk halálának gyásznapja!

Hősök voltak, mert rendületlenül küzdöttek és daliák, kik az ellenség sokszorta nagyobb tömegét döngették. Harczoltak hazánk szabadságáért, függetlenségéért és nemzeti önállóságunkért és e harczban tántoríthatatlanul kitartottak s inkább a sírba szálltak, semhogy csábító ígéretekbe kapaszkodva, az árulás aranynyal megrakott hidjára lépjenek.

Pötlenberg Ernő, Török Ignác gróf, Lahner György, Knézich Károly, Nagy Sándor, Leiminger Károly gróf, Aulich Lajos, Damjanich János és Vécsey Károly a hősök nevei, kik a szabadságért vértettek el e szomorú napon. Nevük örökemlékü lesz Magyarországon történetében, hol annyi a gyász és oly ritka volt az örömnep.

Mert a magyarnak évszázadokig nem volt öröme; vihart látott csak és zivatart. Egyik gyászt követte a másik.

Rabok voltunk vagy bujdosók, kiknek nincsenek boldog napjaik.

Az aradi vértanuk voltak azok, kik megragadták a fegyvert s harczoltak a haza függetlenségéért.

- Mattyasovszky Lipót, Kosztolányi Sándor, Szent-Iványi Oszkár, Kaltenbach Gyula, Kürthy József, Taubinger Agoston, Dombay Vilmos, Frommer Samu, Sümegh János, Hecht József, Simonyi Béla, gróf Barbó Miksa, Benkovits Ernő, Konkoly Gyula, br. Höller István, Kazy József, Kazy Lázár, Kazy László, br. Pittel Gyula, Levatic László, dr. Gasparez Béla, Maress László, dr. Engel Zsigmond, Salgó János, Ambró István, Klobusiczky János, Knapp Sándor, Kosztolányi Aurél, Pristyak Neit, Tomasech Sándor, Rudnyánszky Titusz, Knapp Simon, Tarisch Kajetán, Juhász Bálint, Ordódy Vilmos, Huzóczy Boldizsár, Dillesz Sándor, Berger Adolf, dr. Pólya József, Munkay János, Kéval Simon, Friedman Samu, Weisz Samu, Léway József, Epöly Ferencz, Engel Ignác, gróf Bethlen Gergely, Trutzler Adolf, Váray János, dr. Sikray Dávid, Hecht Jakab, Sztankay Kálmán, Berger Jakab, Belcsák László, Nyitrai Ferencz, Kormanovich Endre, Rakovszky Ferencz, Stern Fülöp, ifj. Majthényi Rudolf, id. Majthényi Rudolf, Majthényi Albert, Steiner Armin, Missák Sándor, Salamin Kelemen, Udvari Jakab, Fába Simon, Links Béla, Finka Sándor, Kherndl János, Puzónyi István, Medveczky Sándor, dr. Belicza Pál, Reiter Alajos, Ondrejovits János, Vincze Gyula, Haulik Károly, dr. Koroda Pál, Róza József, Steiner Adolf, Zongor János, Kittenberger István, Kövess József, Perl Bernát, Ordódy Lajos, Klain Ödön, Bakó János, Bittó Károly, Schwartz Sándor, Horn Frigyes, Benkovits Sándor, Glazer Mór, Levatic Gusztáv, Szakmáry János, Boleman István, Rozenfeld Ignác, Conlegner József, Lakner Antal, Boleman József, Karácsony Sándor, Veres Károly, Zlatnyánszky János, Csekey Flóris, Czirok János, Kubis Ignác, Dusics Zsigmond, Várady Károly, Podhragyay Pál, Rudolf Béla, Znamenák Sándor, Huberth Vilmos, Motesiczky Mór, Ordódy Vilmos, Bodó Lipót, Hangyássy Alajos, Eizenberg Károly.

Póttagok.

Dr. Gedeon Kálmán, Klára Antal, Gólian György, dr. Klein Jakab, Váradi Imre, Frommer Ignác, Ziska János, Tóth István, Ehrenfeld Jakab, Konez András, Berger Samu, Nagy Károly, Arany János, Zsismann Lajos, Leviczky Péter, Krumpel János, Kürthy Antal, Csekey Vilmos, Mayerhuber Ferencz, Rustyák Rezső.

Budapest, 1889. október 4-én.

— Az időjárás, a löversenyek, Natália Szerbiában, a muzsika czár Berlinben. —

A szeptember hónap ugyancsak nem volt a csendes őszi délutánok idősaka. A vén asszonyok nyara nagyon is hidegen indult; a kora der hamar megcsipkedte a fák sárga-pirosba boruló koronáját. Az a melancholikus időjárás, mely oly kedves a szívnek és léleknek egyaránt, komor, esős előhírnökévé vált a kora télnek. Nem hiába ment neki a budai sváb a fürtöktől nehéz tökének. Az ilyen parasztnak a kis újjában van a kalendárium, mint a vén asszonyoknak a tyukszemében, a mely ha fájni kezd, esőt jelent.

De győzött a hatalom és az erő és a hősök karjai, összetörve hanyatlottak alá a Golgotán, melyet az Új-Arad felé vonuló térségen kilencz fa jelölt, kilencz érzéketlen fa, melynek tövében egy-egy nemes és hazájáért lángoló hős lélek kilehelte életét.

Meghaltak, de mi azért el nem felejtjük őket soha!

A népek szabadságáért s a nemzet boldogságáért folytatott harcz szent.

A ki az ilyen küzdelemben, az ilyen harczban elhull, az a nemzetek és népek szentje: vértanuja.

Az aradi vértanuk győzelemről győzelemre vezették a magyart. Megmutatták a világnak, mely bánta a hős, magyar sereg diadalait, hogy micsoda hatalom a magyar nemzet, ha jogainak védelmére fegyvert ragad!

Nem vívtuk ki összes jogainkat, mert a fegyver a harcz közben kihullott a hősök kezéből, de meg vagyunk győződve, hogy a szent eszmék, a melyeket az aradi vértanuk meghaltak, élnek s meg fognak egykor valósulni; ha nemzetünk a vértanuk által kivívott szabadság fejlesztésében összetartóan küzd, s kötelességét hazánk minden fia hiven teljesíti!

Campione Sándor Antal.

† 1889. október 2-án.
1807.—1889.

Életem a köznek szolgált; ez volt ideálad; . .
Elhunytál! . . méltán fáj, sajnó a kebelünk.
Fájdalom és bánat koszorút vevé most a sírodra;
Mert nemes a szív, mely porlik a hantok alatt.
S e hervadhatlan koszorú áll érdemidből;
A kegyelet, közjó őrizi, mint örökét!

Luna.

Az az őszi élet valóságos „extra mon-daine“ élet itt a fővárosban. Az őszi eső lassu cseppege haza inti az embert odújába, de a szerdai zivatar valósággal kor-bácsolta a tájakat. Falb Rudolf ezt a napot elfeledte a kritikus napok közé számí-tani, pedig ez csakugyan kritikus volt. A megeredt záporos villámlások és dörgések kíséretében hullott alá, szétzavarta a lövé-senyek látogatóit, bekergette a kávéházakba az ögyélgő gigerliket. Valóban jó idő ez az elmékedésre. Mikor az ember beül egy kávéházba, a fekete kávé mellett bámulja a zuhogó eső cseppeket, melyek nagy har-matgyöngyöket vernek az ablaktáblán, sok mindenféle jut eszébe.

Amott a sarkon rémülve siet egy ele-gáns hölgyecske. Ah! Szegény! Mennyire sajnálja a ruháját, melyet a löversenyeken akart bemutatni a báluló fiataloknak! Itt egy nyakig begombolkozott sovány filo-zofus szalad a kapu alá, félti amugy is gyöngé-lábon álló egészségét. A gigerli a kávéház-ablakon keresztül kémli a világot. A zónás atyafiak meg a kapuk alatt fumigálják a fővárost. Ezeknek mindegy, ha esik, ha nem. Legfeljebb csak azt sajnálják, hogy nem láthatnak meg mindent.

Ez az őszi eső ismét egy nagy lépés-sel közelebb hozta a természetet hideg sír-jához. Azt mondják, hogy minden rosszban van valami jó. A magyar gazda jó természé-következtet a jövő esztendőre a záporból, s jóvendőmondását megerősíteni látszott ama szivárvány, mely a keleti égen teljes pom-pájában fehragygott.

Hanem az egész idő legrosszabb volt a futtatókra nézve. A löverseny szokott vendégei nem diszelegtek most a homokon. A tribün körül a páholyok majdnem min-dig üresen állottak. Tavaly őszszel nem ugy indult meg a meeting. Hanem azért a ma-gyar gazdák versenyén mindig ott bémész-kódtak a futtatók családjai. Egyik, vagy másik meg sem állhatja, hogy el ne kiáltja magát, mikor látja, hogy a Miska gyerek lovával ugyancsak hátra marad: „Szorridd Meska fiam, az Árgyelussá!“ A totalitate-urk nyeresége azonban nem esökken. Hi-hetetlen, hogy mily óriási összegeket nyel-nek el a fogadások. So! ember jut koldu-botra általa, sok megy juzzadt bugyellárí-sák haza. Valóságos gunyja a sorsnak. Sok ember kétségbeesve rakja rá az utolsó fil-lért is, és hátat fordít neki a szerencse. Másikhoz meg csak úgy özönlik az arany. Nem esoda tehát, ha a totalitateur meg-szüntetéséről a kormány komolyan kezd gondolkodni. Azonban ez sok és nagy aka-dályba ütközik, mert az bizonyos, hogy a totalitateurnek sok és hatalmas pártfogói lesznek, kik nem fogják hagyni jussukat, amennyiben bizonyos jogot formálnak ma-guknak a fogadásokhoz. De eltörülni alap-jában mégis jó és ésszerű. Hány család-apa fog megmenekülni a fogadás mániájától.

A politikai körök figyelmét most ismét Szerbia vonta magára. Mint olvashatták önök, a fővárosi lapok élénk figyelemmel kísérik az eseményeket. A fogadtatás, mindenesetre inpozans volt, de nem volt meg neki hiva-talos jellege, mely egy király edes anyját joggal megilleti. Nem voltak a fogadtatáson jelen a regensek, nem volt jelen Sándor király, de nem volt jelen maga Mihály metropolita sem, a ki tudvalevőleg az orosz missiót teljesítő politikának szívvél-lelékkel a hive. Milán azonban Natáliának a lépését s politikáinak tekinti, mint azt egy karls-badi hírlap tudósítójának kijelentette s e czélből utazik Szerbiába, hogy fiát minden káros befolyástól megmentse és Natália po-litikai lépéseit meghevisítsa. Különb is Natáliát nagyobb részt csak asszonyok fo-gadták, s a latin azt mondja: Similis simili gaudet.

Az is említésre méltó eset, hogy a muszka czár visszaadja Vilmos császár látog-atását és Berlinbe megy. Eleinte csak re-bessgették, de ma minden lap publikálja. A ki ismeri a két állam politikai törekvéseit, azt bizonyára meglepi e látogatás. No de a németek azért jó arcot vágnak hozzá és mindent elkövetnek, hogy a fogadtatás men-nél fényesebben sikerüljön. Franciaország öbe font karokkal nézi a muszka-német öllekezést és jó vizet lát benne saját mal-mára. Nem levén a politika a tárgyam, bő-vebb fejtegetésbe sem ereszkedem, csak annyit jegyzek meg, hogy a mi teendők vární és készenállni. **Fővárosi levelező.**

Különfélék.

— **A király névnapja** alkalmából e hó 4-én délelött 9 órákor ünnepélyes isteni tisztelet volt a plebániai templom-ban, melyen **L a k n e r** Antal plebános pontifikált fényes segédlettel. Az ünnepi szent misére megjelentek: a városi tanács, **M á c s a y** Lukács, kir. tanácsos, polgármester ve-zetele mellett; a honvéd tiszttikar, a pénzügy-igazgatóság, a kir. járásbíró, adóhivatal, pósta- és táviradivatal, szolgabíró, pénzügy-örtség, — a tanítóképezde és főgmná-zium tanárikara, a tanintézetek növendékei és nagyszámú közönség valláskülönbség nél-kül. Nagyban fokozta az ünnepi szent mise díszét és a hívők áhitatát a zene- és ének-vezetők társaságának közreműködése, kik **R i c h t e r** Ferencz, dalegyreti karmesternek ezen alkalomra szerzett, kellemesen melódikus, D. dur miséjét adták elő. Az offertoriumot **Seylernek** „O sanctissima“ czimü

betéte képezte. A szopránt **L e i d e n f r o s t** Aranka és **M i c z i** kisasszonyok énekelték, kiknek erőteljes, csengő s tiszta hangja előnyösen emelte a szerzőnek minden ré-szébeben sikerült, szép művét.

— **A szent-benedeki templom fölszen-telése.** A szent-benedeki ősrégi templom-t, melyet az esztergomi főkáptalan fejedelmi bőkezűséggel renováltatott, ma egy hete szentelte fel **S i m o r** János, bibornok, her-czeg-prímás, nagy ünnepegyességgel báró **H o r n i g** Károly vezsprémi püspök segéd-kezése mellett. Ömemenziája s báró **H o r n i g** püspök mult hó 28-án négy lovas fog-aton mentek fel Szent-Benedekre, míg a hercegprimás kísérete: **B o l t i z s á r** püs-pök és érseki helynök, továbbá **d r. C s e r - n o e h** János oldalkanonok és **d r. M a c h o - v i c s** Gyula főszenztzéki jegyző a déli órákban utaztak el Esztergomból Nánára, honnan vasuton Csátán át 3 óra után ér-keztek Alsó-Váradra. Minden állomáson nagyszámú közönség fogadta a vonatot. Alsó-Váradon pedig megjelent Léva város küldöttsége **M á c s a y** Lukács polgárme-ster vezetése mellett, hogy üdvözölje az ér-kezettek, a kik onnan kocson folytat-ták az utat Szent-Benedekre. A főkáptalan részéről ugyanekkor felutaztak az ünnepeyre: **S u j á n s z k y** Antal, **D a n k ó** József, **P e l - l e t** József, **M a l l y** János és **R a j n e r** Lajos kanonokok. Megjelentek az ünnepe-lyen a főkáptalani főbb gazdasági tiszték; Esztergomvármegye törvényhatósága rész-éről gróf **M a i l á t h** György főispán, **K r u - p a n i c z** Kálmán alispán. Barsvármegye is külön nagy küldöttséggel képviseltette ma-gát, melyet **K a z y** János, kamarás, főispán vezetett. Az enyhe időjárás kedvezett a vidékről összesereglett nagyszámú proce-szsióknak. A felszentelés 8 órákor vette kez-detét és eltartott $\frac{1}{2}$ 12 óráig. Az alkalmi szent beszédek **R a j n e r** Lajos és **M a l l y** János kanonokok tartották és pedig az első a templomban magyarul, az utóbbi a tem-pлом előtt tótlul. A felszentelés után värme-gyünk, a törvényszék és a barsi klérus, melyet **M u n k a y** János, cz. kanonok, gr.-újfalusi esperes-plebános vezetett, ki a felszentelési ünnepepen a biboros herceg-pri-más előtt az érseki keresztet vitte, — külön küldöttségekben tisztelegtek. A fő-káptalan által adott diszebeden közel ké-tszázan vettek részt. Az első felkötőszót **S i m o r** János, hercegprimás mondotta a pápára és királyra; utána **D a n k ó** ka-nonok éltette a primást, **M a i l á t h** István pedig a főkáptalat, majd **K a z y** János és **S u j á n s z k y** Antal emelkedett szavakkal üdvözölték az ünneplő közönséget. **D e t r i c h** Péter orsz. képviselő a klérust éltette. A díszes társaságban jelen volt **M i g a z z y** Vilmos gróf, **M a i l á t h** György gróf, főispán, **O b e r n o r f** gróf, Barsvármegye egész előkelősége. A hercegprimás báró **H o r n i g** Károly püspökkel 4 óra tájban hagyta el a várost s négyes fogatán kilencz óra előtt ért Esztergomba. A főkáptalan tagjai, a hercegprimás udvara és kísérete pedig Alsó-Váradra jöttek kocson, honnan 5 óra után külön vonattal utaztak Esztergom-Nánára.

— **Campione Sándor Antal**, kir. taná-csos, Körmöczbánya nyugalmazott polgár-mestere és hitese ügyvéd e hó 2-án 82 éves korában meghalt Körmöczbányán. A boldo-gultban a társadalom a közügyek terén 45 éven át törhetlen szorgalommal fáradozó, ünzetlen s derék munkását és a haza egyik hü fiát veszttette el, kinek elhunytá mesze vidéken, de főként Körmöczbányán keltett őszinte részvétet, a mely városnak a boldo-gult egykor országgyűlési követe, majd főbírája és polgármestere volt. Az általá-nosan tisztelt és szeretett férfinak hült te-temei e hó 4-én, d. u. 3 órákor helyezett-tek örök nyugalomra a város és vidékének legnagyobb részvéte mellett. — Nyugodjék békében s áldás legyen emléken! — Körmöczbánya városának tiszttikara a követ-kező gyászjelentést adta ki: „Körmöcz szab. kir. és főbányaváros tiszttikara szomorodott szívvel tudatja **Campione Sándor** Antal kir. tanácsos, nyugd. polgármester és hitese ügy-védnek 45 évi közszolgálat után folyó évi október hó 2-án 82 éves korában történt gyászoz kimulását. Benne a tiszttikar szerezett volt főnökét, a város közönsége hajdani or-szágyűlési követjét, utolsó főbíráját és utolsó törvényhatósági polgármesterét, — a haza buggó és hü fiát veszttette el és sí-ratja. A boldogultnak hült tetemei f. é. október hó 4-én délután 3 órákor fognak róm. kath. szertartás szerint a helybeli Szt. József temetőben örök nyugalomra tétetni, az engesztelő szent mise-áldozatok pedig a boldogultnak lelki üdvéért f. hó 5-én reggeli 8 órákor a helybeli plebánia-vártemplomban a Mindenhatónak bemutatni. Áldott le-gyen emlékezte, gyümölcsöző példája. Körmöczbányán, 1889. évi október hó 2-án. A tiszttikar nevében: a városi tanács.“

— **A lévai ipariskolában** már napok óta foly a tanítás és az idén meglehetősen hamar és tömegesen iratkoztak be a tanu-lók. Az eddigi létszám 174, mely a tavalyi-nál 75-tel kisebb, minek oka abban kere-szendő, hogy még eddig számosan nem je-lentkeztek; mert biztosra vehető, hogy az iparos tanulók száma nem hogy kisebb lett a mult tanév óta, hanem szaporodott, a mit igazolnak az előző évek. A beiratkozásra nem jelentkezettek a rendőrkapitányi hiva-

tal hajtandja be, a mihez a legnagyobb erelyt és szigorúságot vegye igénybe, me-lyekhez a törvény értelmében joga is van. Elég sajnós, hogy egyes iparosok, sőt ke-reskedőink némelyike is, még 5 év mulva is idegenkedik ezen iskolától; pedig ugyan ráfér az oktatás kivétel nélkül minden ta-noncra. Hány mostani mester sajnálja, hogy az ő tanoncz idejében miért nem volt már ilyen hasznos iskola! — A tanulója javát s jövőjének biztosítását óhajtó kereskedő s iparos nem is vonja el tanulóját az iparís-kezlől, mert tudja, hogy meg kell tennie nemcsak azért, mert a törvény szigora pa-rancsolja, hanem mert a jözan ész diktálja. Bizonyítsák be mindannyian, hogy tanulóik tanitására nem kell őket kényszerítéssel hajtani.

— **Szent-mihályi orsz. vásárunkat**, mely az öt között a legnagyobb szokott lenni, az idén elrontotta az eső. Hétfőn, a baromv-ásár napján és szerdán, a kirakodó vásár alkalmával is majdnem szünet nélkül esett. A vásárok látogatottak voltak ugyan, de a rossz idő miatt az adás-vevés nem volt elég élénk; a szakadó esőben sok idegen s hely-beli eladó még a sátorát sem állithatta fel. Számos vidéki gazda pedig ázóttan vitte vissza gabonáját, melynek árából vásárfiát akart venni övéinek; no meg az adóba is jutott volna belőle néhány forint, ha az eső el nem mossa a vásárt. — Behajtatott: szarvasmarha 1304 drb; ló: 2130 drb; ser-tés: 238 drb; kecske: 6 drb; szamár: 5 drb; birka: 4116 drb; összesen: 7799 drb; Ezekből eladatott: szarvasmarha 361 drb; ló 98 drb; sertés: 144 drb; kecske: 4 drb; szamár: 4 drb; birka: 843 drb; összesen: 1444 drb. — Vételár összege: 38,423 frt 55 kr.

— **A szüret** már többnyire be van fe-jezve ugy Léván, mint a vidéken. A szüreti napok eseneden, zajtalanul folytak le, mert az egész idő alatt hüvös napok jártak és nap nap után szakadt az eső. A termés mennyiségre nézve ott, hol a hegyek még fillokszeramentesek, bőnek mondható ugy Léván, mint a vidéken. A must minősége azonban nem felel meg a várokazásnak, mert a szeptemberi hüvös időjárás és a sok esőzés nagyon megcsappantotta a must czu-kortartalmát, mely 10—14° között ingadozik.

— **A regále-törvény életbelépeése.** Az italoknak kis mértékben való előrusítása és kimérése fogalmának meghatározásában a f. évi február hó 1-én életbelépeő italmérési jö-vedéki törvény nagyon eltér az eddigi gyako-rlattól. A fűszer- és vegyeskereskedők, valamint a szatócsok ugyanis ez ideig szesz-es italokat nyílt edényben is árusíthattak. Ezek az új törvény életbeléptetésétől kezdve csak-is zárt edényekben való előrusításra lesz-nek szorítva, tehát üzletük ezen ágától el-esnek. Figyelmeztetjük tehát a fűszerkeres-kezőket és szatócsokat, kik italmérési en-gedélylyel nem bírnak, hogy ha csak for-maszereint koromsárosská nem akarnak átalakulni és erre engedélyt váltani, ezen esetben a kiesinyben való előrusításra még f. évi november hó 1-je előtt a pénzügy-igazgatóságnál jelentkezzenek.

— **A minimum.** Husz éve, hogy ér-vényben van a népiskolai törvény, de igen sok helyen még ma is csak papíron van az az intézkedése, hogy a tanítónak legal-lább is 300 frt évi fizetése legyen. A tani-tói élet sanyarusága ma is sokfelé keserű valóság. Gróf **C s á k y** Albin közoktatás-ügyi miniszter a bajon segíteni kíván s ren-deletet intézett az összes tanfelügyelőkhöz, hogy a tankerületben levő azon községi és felekezeti iskolákat, melyekben a tanító fi-zetése a törvényileg megállapított minimumon alul áll, az iskola jellegének feltüntetésével, névszerint írják össze és mindenik iskolára nézve a tanítói állomással egybekötött fi-zetés pénzértékét is pontosan tüntessék ki. — A közoktatásügyi miniszternek eni ren-delete egy üdvös lépés a tanitók szomorú anyagi helyzetének javításához s merjük hinni, hogy ezt követni fogja több helyes intézkedés is, melyekre hazánk néptanítói már évtizedek óta várva várnak.

— **Léván ez évi szeptember hónapban elhaltak.** Szikora Ilona, élt 2 évet; Kollár Julianna, élt 16 évet; Urbanovszki István, élt 51 évet; Rendek István, élt 2 hónapot; Frajka József, élt 12 és fél évet; özv. Ba-ties Károlyné, szül. Csiheli Anna, élt 50 évet; Gápel János, élt 47 évet; özvegy Vavra Jakabné, szül. Bálint Mária, élt 80 évet; Kulesár Istvánné, szül. Pólya Juli-anna élt 37 évet; Bányik Péter, élt 56 évet; Mihálka Péter élt 24 évet és Deutsch Salamon élt 78 évet.

— **RÖVID HIREK.** — **A képviselőház** október hó 12-én tartja első ülését. — **Kis-Ölved** esztergomvármegyei községben nagy tüzvész pusztított e napokban. Harmincz lakóház és számos melléképület lett a lán-gok martalékává. — **A párisi világkiállítás**on 65 magyar kiállító közül 38 kapott érmet. A magyar list és a magyar bor vitte el a legtöbb kitüntetést. — **A szerbiai képviselőválasztások** végeleges eredménye az, hogy 102 radikális és 15 szabadlevő párti kép-viselő lett megválasztva. — **Pozsonyban** a műszaki csapatoknál kiütött a veszélyes egyiptomi szembetegség, eddig 94 embert ápolnak a kórházban. — **Natalia** ma egy hete Belgrádba érkezett. Hivatalosan nem fogadták ugyan, de hivi nagy tömegben vezették be a városba. — **A király** az esz-tergomi 26. sz. gyalogezredet az idei had-

gyakorlatok alkalmával azzal tüntette ki, hogy a külföldi attasék előtt a hadsereg mintaezredének nevezte. — **Galimberti** pápai nunczius a jövő hónapban meg fogja látog-atni a hercegrövidt Esztergomban. — **A mayerlingi kastély** már átalakított kolostor-rá. A kolostort a megboldogult trónörö-kös halála napján fogják felszentelni. — **Vasszerkezetű áruház** Budapesten. A fővá-ro-sban a hatvani-utca 9. szám alatt épült nagy vas áruház elkészült s az egész föld-színti helyiséget **Neruda** Nándor gyógyfü-kereskedő foglalta el.

APROSÁGOK.

— Rovatvezető **Z u h a n y .** —

Művészet. Éjjeli ör: Miféle sivalkodás az itt éjnek idején? Talán vernek valakit? — **S z o - b a l e á n y**: No hallja maga, éjjeli ör, nem hittem, hogy ilyen nagy bagoly! Nem bánanak itt senkit sem, csak a nagyszagos kisasszony énekl az „Alvajáró“ opera egy dallamát.

— **Ö m e g y**: A: Ha főnököm vissza nem vonja, amit ma reggel mondtam, akkor ott hagyom, megyek tőle! — **B**: Nos és mit mondtam? — **A**: Azt, hogy keressek magannak más helyet.

Egy plébános bizonyítványa.

Virgen, Tyrolban. Igen tisztelt Uram! **A Brandt** Richard gyógyszerész svájci lab-dacsait hat éven keresztül használtam és mondhatom, hogy székszorulás ellen igen jó szolgálatot teljesítettek. Gyomorkatarhus ellen s rendetlen székelés ellen alkalmaztam, svájci labdacsai mindkét esetben helyre-állították a rendes székelést s ezért Önnek teljes megelégedésemet fejezem ki. — Min-dig ovatosnak kell lenni, hogy valódi **Brandt** Richard féle svájci labdacsokat fogadjunk el, holmi utánzatoktól azonban őrizzünk kell.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Köszönet-nyilvánítás.

A lévai „**Stefánia-árvaház**“ ja-vára a Bars szerkesztősége utján vettünk t. **S t e r n** Fülöp ur által kegyesen adom-ányozott 9 frt 10 krt, mely összeg részére katonabeszállásolós czimén lett kiutalvá-nyozva.

Fogadja nagylelkü adományáért a ke-gyes adakozó az árvák köszönetét.

Léván, 1889. okt. 3.

Svarba József,

a „Stefánia“-árvaház pénztárosa.

A **Bright**-féle vesebaj s minden elő-forduló más betegség alapos gyógyításánál legjobb gyógyszernek egyedül a „**W a r n e r** **S a f e C u r e**“ s az azzal járó diatta bizo-nyult. Igen sok betegség gyógyított ki ily módon — mit felgyógyultak szájai iga-zolnak, — miután minden más szer ered-ménytelen maradt.

Az ősmert gyógytárakban kapható; Főraktár Pozsonyban:

Salvator gyógyszertár.

Lévai piaci árak.

Rovatvezető: **Kónya** József városkapitány.

Buza: m.-mázsánként 7 frt 60 kr, 7 frt, 80 kr. Kétszeres 6 frt 20 kr, 6 frt 40 kr. Rozs 5 frt. 90 kr. 6 frt 10 kr. Arpa 7 frt. — kr. 7 frt 80 kr. Zab 6 frt — kr. 6 frt 20 kr. Kukorica 5 frt — kr. 5 frt 20 kr. Bab 6 frt 20 kr, 6 frt. 50 kr. Lencse 6 frt 80 7 frt — kr. Köles 4 frt. 50 kr. 4 frt 80 kr.

Nyiltér.

I.

Verfäschte schwarze Seide. Man verbenne ein Müsterehen des Stoffes, von dem man kaufen wi, und die etwaige Verfäschung tritt sofort zu Tage; Echte rein gefärbte Seide käuselt sofort zusammen, ver-löscht bald und hinterlässt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe. — **Verväschte Seide** (die leicht speckig wird und bricht) bräunt langsam fort, namentlich glimmen die „Schussfäden“ weiter (wenn sehr mit Farbstoff ershwert), und hinterlässt eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegensatz zur echten Seide, nicht kräuselt, sondern krümmt. Zer-drückt man die Asche der echten seide, so verstäubt sie, die der verväschten nicht. Das Seidenfabrik-Depot von **G. Henneberg** (k. k. Hofliefer.) Zürich, versendet geru Muster von seinen echten Seidenstoffen an Jedermann, und liefert einzelne Rollen und ganze Stücke drei in's Haus.

II.

A nagyérdemü hölgyközönség becses tudomására van szerencsém hozni, hogy az őszi és téli idényhez a legujabb bécsi és párisi minták szerint készült

női, leány és gyermek-kalapak

érkeztek raktáramba s ép oly dus válasz-tekben, mint jutányos áron kaphatók.

Léván, 1889. október 3-án.

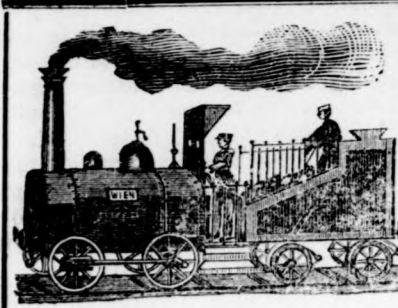
Teljes tisztelettel

alázatos szolgálja:

Weisz Simon,

fehérnemű, divat és rövidárak kereskedése

A GARAM-IPOLYVÖLGYI VASUT UJ MENETRENDJE 1889. szeptember 1-től.

A vastagabb betűvel jelzett szám esti 6 órától reggel 5.59 percig tartó időszakot jelenti.

Léva-Csata Esztergom-Nána		Esztergom-Nána Csata-Léva		Csata-Ipolyáság.		A vonatok érkezése.								
Állomás	Vegyesvonat		Állomás	Vegyesvonat		Állomás	Vegyesvonat		Lévára:		Léváról:			
	2212.	2214.		2211.	2213.		I.	III.	2211.	2213.	2212	2214		
Léváról . . . ind.	5.00	4.10	Bécsből . . . ind.	10. —	8.25	Csata . . . ind.	7.20	1.35	Bécsből . . . ind.	10. —	8.25	Léváról . . . ind.	5.00	4.10
Alsó-Várad . . .	5.25	4.33	Budapestről . . . ind.	10. —	8.01	Zalaba . . .	7.39	1.54	Pozsonyból . . .	12.33	10. —	Csatára . . . érk.	6.55	5.56
Nagy-Salló . . .	5.54	5. —	Esztergom-Nána ind.	5.20	12.20	Ipoly-Pészto . . .	8.03	2.16	Galántáról . . .	1.52	10.42	Ipolyásgra . . .	9.30	8.38
Zeliz . . .	6.23	5.27	Kőhid-Gyarmat . . .	5.47	12.40	Bél . . .	8.17	2.29	N.-Szombatból . . .	9.30	11.30	Esztergomba . . .	8.38	7.25
Csata . . . érk.	6.55	5.56	Kéménd . . .	6.07	12.58	Szakállos . . .	8.39	2.49	É.-Ujvárról . . .	3.15	11.30	Vácra . . .	11.14	8.32
. . . ind.	7.15	6.19	Bény . . .	6.28	1.12	Visk . . .	9.00	3.08	Budapestről . . .	10.00	9. —	Budapestre . . .	12.20	9.05
Bény . . .	7.38	6.35	Csata . . . érk.	5.44	1.26	Ipolyáság . . . ind.	5.00	4.10	Vácra . . .	10.58	9.59	É.-Ujvárból . . .	11.25	1.25
Kéménd . . .	7.54	6.49	Zeliz . . .	7.45	2.11	Visk . . .	5.28	4.38	Galántára . . .	5.20	12.20	Galántára . . .	2.12	1.40
Kőhid-Gyarmat . . .	8.16	7.05	Nagy-Salló . . .	8.22	2.43	Szakállos . . .	5.52	5.02	N.-Szombatba . . .	5.00	12.20	N.-Szombatba . . .	3.53	4.56
Esztergom-Nána érk.	8.38	7.25	Alsó-Várad . . .	8.47	3.05	Bél . . .	6.07	5.17	Pozsonyba . . .	7.10	1.40	Pozsonyba . . .	3.46	4.20
Budapestre . . . érk.	12.20	9.05	Léva . . .	9.11	3.27	Ipoly-Pészto . . .	6.24	5.33	Bécsbe . . .	9.11	3.27	Bécsbe . . .	6.09	6.33
Bécsbe ált. . .	12.30	6.20				Zalaba . . .	6.43	5.52	Lévára . . . érk.			. . . éjsz. p. u.	5.50	6.20
. . . éjsz. p. u.	12.50	6.33				Csata . . .	7.00	6.09						

H I R D E T E S E K.

Oktober 6.

40. szám.

Arverési hirdetmény.

A nagy-szelezsényi közbirtokosság tulajdonát képező koresma épület, mely áll 3 szoba, konyha s kamarából, — külön álló mézárszék, pincze, jégverem s vágófelszerből, istálló s pajtából; nemkülömben kovácsműhely, lakházzal s istállóval s mintegy 3 hold belsegességgel f. évi november 7-én d. e. 10 óraker tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek, 1500 frt kikiáltási áron fognak elárvereztetni. Ezen épületek mind jó karban s cserépszindelyvel fedve vannak. — A tisztelt vevők 10%-li bántépénzzel ellátva szíves megjelenésre felkértenek. A kiárverezett összeg 1/3-da azonnal, 1/3-da 30 nap s a harmadik 1/3-da 90 nap alatt fizetendő.

Nagy-Szelezsény, 1889. szept. 12-én.

Konkoly Gyula m. k. felügyelő.

6376/1889. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az ipolyási kir. törvénzök, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Folkusházy Sándor végrehajtható Molnár szül. Tóth Erzsébet végrehajtható fzenvedő elleni 21 frt 90 kr. tőkekövetelés és járulékaiknak kielégítése iránti végrehajtsási ügyében az ipolyási kir. törvénzök területén lévő Felső-Túr község határában fekvő felső-turi 33./sz. tjkvben Molnár, szül. Tóth Erzsébet tulajdonánál bejegyzett a) I 1 sor 48. hrsz. a, 40 népsz. házra udvarral és kerttel 160 frt., b) + 1 sor 460 hrsz. a. ezigányhegyi szőlőre 26 frt 81 3/4 kr. szőlő dézsmaváltással terhelve 72 frt., c) + 2. sor 645 hrsz. a. óhegyi szőlőre 98 frt és d) a + 3 sor 659. hrsz. a. óhegyi szőlőre 23 frt 34 3/4 kr. szőlő dézsmaváltással terhelve 96 frtban czennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte azzal, hogy a fentebbi ingatlanok külön-külön becsajátatnak árverés alá és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi okt. hó 14-ik napján délelőtt 10 óraker Felső-Túron a község házával megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak. Árverezni szándékozők tartoznak az ingatl. becsárának 10%-át vagyis 16 frtot, 7 frtot, 10 frtot, illetve 10 forintot készpénzben, vagy az 1881. LX. törvczikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az

1881. évi nov. 1-én 3333 szám alatt kelt magyar kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. évi 60. tez. 170. §-a értelmében a bántépénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Kir. törvénzök mint tkvi hatóság. Ipolyáságon, 1889. július hó 15-én.

Lupták Nándor, kir. törvényszéki bír.

Árverési hirdetmény.

A kis-endréd-derezsényi közbirtokosság tulajdonát képező jól berendezett tágas koresmaépület és mintegy 20 magyar holdat kitünő minőségű szántóföld ez évi október 15-én d. u. 2 óraker a helyszínén nyilvános árverésen fog a legtöbbet ígérőnek eladatni.

Az árverési feltételek alulírottanl betekintethők.

A tisztelt vevők a becsár 10%-ját az árverés megkezdése előtt letekendik; ugyanily összeg mellékendő — az árverést megelőzőleg elfogadandó — írásbeli zárt ajánlatokhoz is, melyek a szóbeliek berekesztése után leszek felbontandók, a mire a szóbeli árverés esetleg folytatható.

Kis-Endréd-Derezsényben 1889. szeptember 28-án.

Paál Zsigmond, felügyelő.

Árverési hirdetmény.

A nagy-endrédi közbirtokosság tulajdonát képező jól berendezett tágas koresmaépület és mintegy 20 magyar hold, kitünő minőségű szántóföld és rét birtok ez évi október hó 15-én reggel a helyszínén nyilvános árverés utján fog a legtöbbet ígérőnek eladatni.

Az árverési feltételek alulírottanl betekintethők.

A tisztelt vevők a becsár 10%-át az árverés megkezdése előtt letekendik, ugyanily összeg mellékendő — az árverés kezdetét megelőzőleg elfogadandó — írásbeli zárt ajánlatokhoz is, melyek a szóbeliek berekesztése után leszek felbontandók.

N.-Endrédén, 1889. évi szept. 28-án. Horváth József, felügyelő.

KIS HIRDETÉSEK.

Kiadó lakás.

Egy 2 udvari szobából, konyha, éléskamra, s egyéb mellékhelyiségből álló lakás kiadó. Hol? megtudható a kiadóhivatalban.

Egy éltesebb öreg ur mellé társalkodóul kerestetik egy magyarul és németül tudó művelt fiatal ember, ki egyuttal irodai szolgálatakat is teljesítene. Teendői mellett anyai szabad idővel is rendelkeznek, hogy esetleg tanulmányait is folytathatná. — Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatalban.

Egyes jobb munkák, valamint egész könyvtárak készpénzen megvetetnek.

Ajánlatok Dobrowsky Ágost könyvkereskedőnek Budapest, IV., egyetem u. 2. küldendők.

„KÉPES CSALÁDI LAPOK“

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilap.

Felhívás a művelt magyar olvasó közönséghez!

A „Képes Családi Lapok“ jelenleg már az ország minden vidékén, a legtöbb művelt magyar közönség rendes házi barátja.

Közkezdveltséget és elterjedtséget az által ért el, hogy mindig hazafias irányban s ugy van szerkesztve, hogy a szerdülő leányoknak is bátran a kezébe lehet adni s e mellett az atyák, anyák és nagyanyák is mindig megfelelő szórakozást és hasznos olvasmányokat találnak benne. — A „Hölgyek Lapja“ című mellékletünk a nők házi tanácsadója s szellemi titkára, a háztartás, a gazdaság, a kertészet, a konyha, házi orvosi, házi állatok és a divat köréből megbeszélhetetlen közleményekkel kedveskedik. — A „Képes Családi Lapok“ kepei a legelső művészek esetenek közlőinek létüket. — A „Képes Családi Lapok“ a lehető legjobbhat igyekszik nyújtani, s hogy hívatásának megfelelő, azt legjobban bizonyítja immár 11 évi fennállása. mit hazánkban egyetlen-egy hasonló irányu lap sem volt képes elérni. — Minden laphoz egy külön, könnyvé köthető regény-melléklet van esatolva, mely évenként, 3-4 legjobb írónktól származó becses regényt képez.

Előfizetési árak a „Képes Családi Lapok“, „Hölgyek Lapja“ című dívatlap s „Regény“ melléklettel együtt: egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr. — Előfizetéseket (a hó bármely napjától) elfogad a „Képes Családi Lapok“ kiadóhivatala, Budapest, V. Nagy korona-utca 20. sz.

A „Képes Családi Lapok“ heti lapból mutatvány-számokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik szíriant — legcélszerűbben levelezőlapon — hozzá fordulnak.

Teljes számú példányokkal még mindig szolgálhatunk.

A „Képes Családi Lapok“ szerkesztősege és kiadóhivatala

Budapest, V., Nagy korona-utca 20. sz.

LUKÁTS GYULA

gazdasági gép- és tüztöltő-szerek gyára ZSARNÓCZÁN.

Szállit a nagym. m. kir. belügyministerium 53.888. sz. tüztrendészeti kormányrendelet 8. §-ban előirt tüztöltő-szereket a legjutányosabb árak mellett — továbbá szervezendő tüztöltőségek részére mozony-fecskendőket és Hydraphorokat, mászólétrákat — kötelés és önkéntes tüztöltőségek mindennemű személyi felszereléseit.

Régibb szerkezetű fecskendők modern szivattyukra átalakítottak s az országos egységes csavarra avagy a Gretter-Witte-féle tömlőkáposra idomítottak.

A gyár által felszerelt önkéntes vagy községi tüztöltő-testületek ingyen szervertetnek és begyakoroltatnak

Minden fecskendő három évi jótállás mellett szállítatik.

Költségtervezetet díj- és bérmentve.

A londoni, párizsi, müncheni, hamburgi, bécsi, badeni jockey-club elismerő irataival kitüntetettek. Az 1886-iki czernovitzai országos kiállításán díszokmány, 1885-86-iki bécsi kutyakiállításán első osztályú okmány; a bécsi cs. kir. mezőgazdasági egylet VI. szakosztályának (a lótenyésztés) különös elismerése 1879 és 85-ben.

Kvizda cs. kir. sz. üditő nedve.

Mosóvíz lovak részére.

Erősítésül szolgál nagyobb fűrasztások előtt és után, fűzamadások, az inak és izmok feszességénél stb 1 üveggel 1 frt 40 kr.

Kwizda korneuburgi marhapora

lovak, szarvasmarha és juhok számára: jelesnek bizonyult rendszeres adagolás mellett sok évi tapasztalás szerint mint állat-táppor étvágyhiány, vérteljes esetében s a tej javítására stb. Nagy doboz ára 70 kr., kis doboz 35 kr.

Kwizda szemvize, 1 üveggel 80 kr. Kwizda Blistere, 1 tégely 3 frt o. é. Kwizda mirigy és tügykenőcs, 1 tégely 1 frt. Kwizda epe tincturája lovaknak, 1 üveggel 1 frt 50 kr. Kwizda gyögygypora baromfi számára, 1 csomag 50 kr. Kwizda lópatkó-kenőcs, érles és töredezett paták ellen, 1 szelence frt 1.25. Kwizda kutyalabdacsai, 1 dobozzal 1 frt. Kwizda körömpora, 1 üveggel 70 kr. Kwizda görcspiralái lovak és szarvasmarhák számára, 1 pléhszelence, 15 dr. pilulát tartalmazva, 1 frt 60 kr., 1 karton, 5 dr. pilulát tartalmazva, 60 kr. Kwizda erő tápláléka lovak és szarvasmarhákknak, Ládákban á 6 frt és 3 frt és csomagokban á 30 kr.	Kwizda láb pók-kenőcs lovak és szarvasmarhákknak 1 tégelyvel 1 frt. Kwizda Phisic-já hashajtószer lovaknak, 1 pléhszelence 2 frt. Kwizda vérhas elleni szer juhoknak, egy csomag 70 kr. Kwizda sertéspora a hizás elősegítésére és a lefogott állatok gyors fölségítésére. Nagy csomag frt 1.26 kis csomag 63 kr. Kwizda mosószappana a házi állatok bőrbetegesége ellen, 40 kr., 80 kr. és 1 frt 60 kr. Kwizda sebbalzsama lovak és szarvasmarhákknak, 1 üveggel 1 frt 25 kr. Kwizda gilisztapilulái lovaknak 1 pléhszelence 1 frt 60 kr. Kwizda patkánymérge, patkány és egéirtó szer, 1 szál 50 kr.

Fent említett szerek valódi minőségben a legtöbb gyógyszerháznál az összes nagyobb anyagkereskedésekben kaphatók. — Tévedések kikerülése végett kériük a közönség, hogy a vevésnél kizárólag Kwizda készítményeit kérje és a fentebbi védjegyre figyeljen.

KWIZDA köszvényfolyadék

rég kipróbált háziszser.

Ára 1 frt. Csakis az ide mellékelt védjeggyel valódi.

Naponkint postaszétküldés a föletét: Kwizda Ferencz János, cs. k. osztrák- és román-udvari szállító, kerületi gyógyszerháza által Korneuburgban Bécs mellett, Főraktár Magyar ország részére Török József gyógyszerésznel Budapesten.

Minek PESTRE! ? Minek BÉCSBE! ?

mikor nálam minden előpénz nélkül

50 krjczáros részletfizetésre

HOWE-, ANGER-, SINGER-, WEHLER-WILSON

GÉPEKET

5 évi jótállás mellett kaphatnak.

Családi czelokra 5 évi jótállás mellett Singer-gépeket ajánlok 36 frtért. Ha sznált gépek becsérlettetne vagy igazítottak jutányos áron. Géptük, rések és csónak raktáromon mindig találhatók.

FISCHER MIKSA kereskedése

Léván,